

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
Кафедра історії

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ:

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Засновано 1989 р.

Випуск 48

Київ 2019

СТОРИНКИ ІСТОРІЇ: ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ. —

Вип. 48. — К. : Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2019. — 268 с.

До збірника увійшли наукові розвідки, присвячені малодослідженим проблемам громадсько-політичного, соціально-економічного, культурного і релігійного життя українського народу. Розрахований на викладачів і студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться історією України.

Редколегія:

Баженова Г. Ю., кандидат історичних наук, PhD in History (Польща); *Гриневич Л. В.*, доктор історичних наук, провідний науковий співробітник; *Дерлуг'ян Г.*, доктор соціологічних наук, професор (ОАЕ); *Дука О. В.*, кандидат політичних наук, провідний науковий співробітник (Росія); *Капелюшний В. П.*, доктор історичних наук, професор; *Кохнович В. А.*, кандидат історичних наук, доцент (Білорусь); *Кізова А. А.*, кандидат історичних наук (*відповідальний секретар*); *Костилева С. О.*, доктор історичних наук, професор (*голова редакційної колегії*); *Левітас Ф. Л.*, доктор історичних наук, професор; *Онобль Е.*, доктор історичних наук, доцент (Швейцарія); *Перга Ю. М.*, кандидат історичних наук (*технічний редактор*); *Пукіто А.*, доктор політичних наук (Литва); *Тарнавський І. С.*, доктор історичних наук, професор; *Хитровська Ю. В.*, доктор історичних наук, професор; *Шпаковскі Л. В.*, кандидат історичних наук, доцент; *Щербак В. О.*, доктор історичних наук, професор; *Яворський Д.*, доктор політичних наук, професор (Канада).

Редакційна рада:

Ігнатова Л. Р., кандидат історичних наук, доцент; *Кланчук С. М.*, доктор історичних наук, професор; *Ковальський Б. П.*, кандидат історичних наук, професор; *Ліхолат О. В.*, доктор історичних наук, професор.

Автори висловлюють особисту думку, яка не обов'язково збігається з поглядами членів редколегії, і несуть відповідальність за достовірність наведених фактів та відомостей.

Автори, що публікують статті в збірнику, дають згоду на право розміщення статті на відповідних електронних ресурсах, згідно з чинним законодавством.

Затверджено до друку Вченою Радою Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Протокол № 7 від 24.06.2019 р.

Видання внесене Вищою Атестаційною Комісією України до переліку фахових видань України з історичних наук (постанова Президії ВАК України від 12.05.2002 р.

№ 1-05/6). Оновлення реєстрації як фахового видання: затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 1081 від 29.09.2014 р.

У разі передруку матеріалів узгодження з Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» обов'язкове.

Засновники:

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Кафедра історії.

Свідцтво про державну реєстрацію КВ № 5860 від 12.02.2002 р.

Ministry of Education and Science of Ukraine
National Technical University of Ukraine
«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
Department of History

HISTORY PAGES

THE COLLECTION OF ACADEMIC PAPERS

Established in 1989

Volume 48

Kyiv 2019

HISTORY PAGES
THE COLLECTION OF ACADEMIC PAPERS

Established 1989

Volume 48

Kyiv 2019

The Collection includes academic analysis of various issues of political, social, economic, civil, cultural and religious life of Ukraine.

Recommended for scholars and students interested in Ukrainian history.

Editorial board:

Chairman: <i>Svitlana Kostylieva</i> Professor (History), Ukraine	<i>Victor Kakhnovich</i> Ph.D. (History), Belarus
<i>Éric Aunoble</i> Dr., Switzerland	<i>Antonina Kizlova</i> PhD (History), Ukraine
<i>Hanna Bazhenova</i> PhD (History), Poland	<i>Iuliia Khytrovska</i> Professor (History), Ukraine
<i>Liudmyla Hrynevych</i> Professor (History), Ukraine	<i>Feliks Levitas</i> Professor (History), Ukraine
<i>Georgi M. Derluguian</i> Professor (Sociology), United Arab Emirates	<i>Iurii Perga</i> Ph.D. (History), Ukraine
<i>Aleksandr Duka</i> PhD (Philosophy), Russia	<i>Andzej Puksto</i> Dr., Lithuania
<i>John G. Jaworski</i> Professor (Political sciences), Canada	<i>Liubov Shpakovskiy</i> PhD (History), Ukraine
<i>Valerii Kapeliushnyi</i> Professor (History), Ukraine	<i>Vitaliy Shcherbak</i> Professor (History), Ukraine
	<i>Igor Tarnavskiy</i> PhD (History), Ukraine

Editorial Council:

Liudmyla Ihnatova PhD (History), Ukraine; *Sergiy Klapchuk* Professor (History), Ukraine; *Borys Koval'skyi* Professor (History), Ukraine; *Oleksandr Likholat* Professor (History), Ukraine.

The authors express their personal opinion, which does not reflect views of editorial board members. Thereby only authors are responsible for verification of facts and information used in articles.

The authors give their consent for publication and posting articles on related electronic resources according to Ukrainian legislation.

Approved for publication by the Scientific Council of Igor Sikorsky KPI.
Protocol № 7, 24.06.2019.

The Journal is in the list of special editions of History of Ukraine administered by Higher Attestation Commission of Ukraine. Resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine dated 12.05.2002, № 1-05/6.

Registration as a professional edition was updated: Resolution of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 29.09.2014, № 1081.

Certificate of state registration № CR 5860 from 12.02.2002.

ЗМІСТ

<i>Ю. В. Долженко</i>	
Могильник черняхівської культури Чернелів-Руський (за даними етнічної краніоскопії)	9
<i>Я. П. Цецик, А. Є. Залужна, О. А. Буравський</i>	
Соціально-економічні процеси на Волині у 1915–1916 рр.	17
<i>Ф. Л. Левітас, О. О. Салата, Ю. А. Ладний</i>	
Українсько-Російські відносини в історико-етнополітичному контексті національної революції 1917–1921 рр.	31
<i>Н. Д. Городня</i>	
Російське питання на Паризькій мирній конференції у січні-лютому 1919 р.	48
<i>І. Ніколаєв, С. Шкіль</i>	
Владна протидія розвитку організацій і об’єднань національних меншин УСРР у контексті більшовицьких перетворень 1920-х рр.	71
<i>Р. П. Давидюк, А. А. Жив’юк</i>	
Вшанування пам’яті Тараса Шевченка у Волинському воєводстві	83
<i>В. В. Сокирська, О. П. Чучалін</i>	
Українська промисловість 1920-х рр. як складова єдиного народногосподарського комплексу СРСР.	97
<i>Iu. Perga</i>	
The Evolution of the Social and Political Movements of Ukrainians in the Chelm and Podlasie Regions in the First Half of the 1930 ^s and Their Impact on the State’s Mobilization Potential	109
<i>В. А. Савченко, О. П. Тригуб</i>	
Секретні співробітники ДПУ з одеського «Клубу іноземних моряків».	118
<i>Ю. В. Хитровська</i>	
Особливості «пролетаризації» студентства вищих навчальних закладів УСРР у 1920–1930-х рр. та її наслідки	134
<i>І. С. Тарнавський</i>	
Працевикористання місцевого населення Донбасу в період нацистської окупації (1941–1943 рр.)	145
<i>Д. В. Веденєєв</i>	
Організаційно-функціональний устрій органів контррозвідувального захисту діючої армії під час визволення України від нацистських окупантів (1943–1944 рр.)	159

<i>С. М. Базиль, В. М. Крижанівський</i>	
Співпраця вчених всесоюзного науково-дослідного інституту люб'яних культур із науковцями Угорської Народної Республіки у другій половині 1970–1980-х рр.	171
<i>С. О. Морозов</i>	
Створення Європейської Ради 1974 р.: інституалізація міжурядової співпраці в рамках європейських спільнот	186
<i>В. О. Венгерська</i>	
Журнали мод як віддзеркалення соціальної стратифікації радянського суспільства.	207
<i>T. Perga</i>	
The Role Of Ukrainian Diaspora in the Development of Environmental Movement in Ukraine of Late 1980S — Early 1990 ^S	223
<i>A. Makhinko</i>	
The Formation of Inclusive Education in the Context of the Modernization of Secondary Schools sn Contemporary Ukraine.	231
<i>О. М. Піх, О. В. Руда</i>	
Політика «критичного діалогу» у відносинах між Польщею та Білоруссю (1996–2004)	238
<i>М. В. Афанасьєва, Л. І. Кормич, К. К. Кулі-Іванченко</i>	
Кримськотатарський національний рух: історична ретроспектива ХХ–ХХІ ст.	252
<i>Відомості про авторів</i>	264

CONTENT

<i>Yu. Dolzhenko</i>	
Burial Ground of Cherniakhiv Culture in Cherneliv Rusky (According to Data of Ethnical Craniology).	9
<i>Y. Tsetsyk, A. Zaluzhna, O. Buravsky</i>	
Socio-Economic Processes in Volyn Region During 1915–1916	17
<i>F. Levitas, O. Salata, Yu. Ladnyi</i>	
Ukrainian-Russian Relations in the Historical and Ethnopolitical Context of the National Revolution of 1917–1921.	31
<i>N. D. Gorodnia</i>	
Russian Issue at the Paris Peace Conference in January-February 1919 .48	
<i>I. Nikolaiev, S. Shkil</i>	
State Oppression of the National Minority Organizations and Associations of UkrSSR in the Context of 1920 ^s Bolshevik Reforms	71
<i>R. P. Davydiuk, A. A. Zhyviuk</i>	
Commemoration of Taras Shevchenko in Volyn Voevodship.	83
<i>O. Chuchalin, V. V. Sokyrska</i>	
Ukrainian Industry of the 1920's as Part of the All-Union Economy. . .97	
<i>Ю. М. Перга</i>	
Еволюція суспільно-політичних рухів українського населення Холмщини та Підляшшя в першій половині 1930-х рр. та їх вплив на мобілізаційний потенціал держави.	109
<i>V. Savchenko, O. Trygub</i>	
Secret State Political Authority Agents from Odessa's «Club of Foreign Sailors»	118
<i>Iu. Khytrovska</i>	
Aspects of «Proletarianization» of Students in Higher Educational Institutions of UkrSSR in 1920's — 1930's and its Outcome	134
<i>I. Tarnavskyy</i>	
Forcing Local Population of Donbas to Labour During Nazi Occupation (1941–1943)	145
<i>D. Viedenieiev</i>	
Organizational and Functional Structure of Counter Intelligence in the Soviet Army During Liberation from Nazi Occupation (1943–1944)	159

<i>S. Basil, V. Krizhanivsky</i>	
The Collaboration Between the All-Union Research Institute of Fiber Crops and Scientists from Hungarian People's Republic During Late 1970's and 1980's.	171
<i>S. Morozov</i>	
The Establishment of the European Council in 1974: the Institutionalization of Intergovernmental Cooperation Between the European Communities	186
<i>V. O. Vengerska</i>	
Fashion Magazines as a Reflection of Social Stratification of Soviet Society.	207
<i>T. Ю. Перга</i>	
Роль української діаспори в розвитку екологічного руху України в кінці 1980-х — на початку 1990-х рр.	223
<i>A. I. Махінько</i>	
Становлення інклюзивної освіти у контексті модернізації загальноосвітньої школи у сучасній Україні	231
<i>O. Pikh, O. Ruda</i>	
Policy of «Critical Dialogue» in Relations Between Poland and Belarus during 1996–2004	238
<i>M. V. Afanasieva, L. I. Kormych, K. K. Kuli-Ivanchenko</i>	
The Crimean Tatar National Movement: a Historical Retrospective (20 th — 21 st Cent.).	252
<i>Information about authors</i>	266

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Афанасьєва Мар'яна Володимирівна — доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Базиль Світлана Михайлівна — аспірантка кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Буравський Олександр Антонович — доктор історичних наук професор кафедри всевітньої історії Житомирський державний педагогічний університет імені І. Франка.

Венгерська Вікторія Олексіївна — доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України, Житомирський державний університет імені Івана Франка.

Веденєєв Дмитро Валерійович — доктор історичних наук, професор,

Городня Наталія Данилівна — доктор історичних наук, доцент, професор кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн історичного факультету, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Давидюк Руслана Петрівна — доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України рівненського державного гуманітарного університету.

Доляченко Юрій Володимирович — молодший науковий співробітник відділу біоархеології Інституту археології НАН України.

Жив'юк Андрій Анатолійович — кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри історії Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне).

Залужна Алла Євгенівна — доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національний університет водного господарства та природокористування.

Кормич Людмила Іванівна — доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія».

Крижанівський Віталій Михайлович — кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна — кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Ладний Юрій Анатолійович — аспірант Інституту політичних та етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України.

Левітас Фелікс Львович — доктор історичних наук, професор, заслужений працівник культури України, завідувач кафедри історичної та громадянської освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Махінко Анна Іванівна — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Морозов Сергій Олександрович — аспірант кафедри історії, правознавства та методики навчання, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка.

Николаєв Ігор Євгенович — доктор історичних наук, завідувач кафедри історії, Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського.

Перга Тетяна — кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, Державна установа «Інститут всевітньої історії НАН України».

Перга Юрій Миколайович — кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Піх Олег Михайлович — кандидат історичних наук, докторант Центру дослідження українсько-польських відносин Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Руда Оксана Василівна — кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу новітньої історії Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Савченко Віктор Анатолійович — доктор історичних наук, доцент, професор кафедри українознавства Одеського державного університету внутрішніх справ.

Салата Оксана Олексіївна — доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри Історії України Київського університету імені Бориса Грінченка.

Сокирська Влада Володимирівна — доктор історичних наук, професор кафедри всевітньої історії та методик навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Тарнавський Ігор Станіславович — доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Тригуб Олександр Петрович — доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського національного університету імені Петра Могили (м. Миколаїв).

Хитровська Юлія Валентинівна — доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Цецик Ярослав Петрович — кандидат історичних наук, доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національний університет водного господарства та природокористування.

Чучалін Олександр Петрович — кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Шкіль Світлана Олександрівна — доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України.

INFORMATION ABOUT AUTHORS

Afanasieva Mariana — PhD hab. (Law), Associate Professor, Professor of Department of Constitutional Law of National University «Odessa Law Academy».

Basil Svitlana — PHD student of the Department of History, Law Studies and Teaching Methods, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University.

Buravsky Olexandr A. — doctor of historical sciences, professor of the Department of World History, Zhytomyr State Pedagogical University named after I. Franko.

Chuchalin Olexandr — candidate of historical sciences, senior lecturer of the Department of History of Ukraine, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Davydiuk Ruslana — doctor of historical sciences, docent, professor of Department of History of Ukraine, Rivne State Humanitarian University.

Dolzhenko Yurii — junior researcher of Bioarchaeology Department of Institute of Archaeology, National Academy of Sciences of Ukraine.

Gorodnia Nataliya — doctor of historical sciences, docent, professor of Department of The Department of Foreign Nations Modern and Contemporary History of the Faculty of History, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Khytrovska Yulia — doctor of historical sciences, docent, professor of Department of History, Faculty of Sociology and Law, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute».

Kormych Liudmyla — PhD hab. (History), Professor, Head of Department of Political theories of National University «Odessa Law Academy».

Krizhanivsky Vitalii. — candidate of historical sciences, senior lecturer of the Department of History, Law Studies and Teaching Methods, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University.

Kuli-Ivanchenko Kseniya — PhD (Law), Associate Professor of Department of Constitutional Law of National University «Odessa Law Academy».

Ladnyi Yurii — Postgraduate Student Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Levitas Feliks — doctor of historical sciences, professor, head of Chair of the Methodology of the Social And Humanitarian Education Borys Grinchenko Kyiv University.

Makhinko Anna — candidate of historical sciences, associate professor of Department of History, Faculty of Sociology and Law, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute».

Morozov Serhiy — PHD student of the Department of History, Law Studies and Teaching Methods, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University..

Nikolaiev Igor — doctor of historical sciences, head of the Department of History, Mykolaiv V. O. Sukhomlynsky National University.

Perga Iurii — candidate of historical sciences, senior lecturer of the Department of History, the Faculty of Sociology and Law, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute».

Perga Tetiana — PhD, senior researcher, State Institution «Institute of World History of NAS of Ukraine».

Pikh Oleh — candidate of historical sciences, doctoral student of Ukrainian and Polish Studies, Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Ruda Oksana — candidate of historical sciences, senior researcher of the Department of Contemporary History, Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Salata Oksana — doctor of historical sciences, professor, head of Chair of Ukrainian History, *Borys Grinchenko Kyiv University*

Savchenko Viktor — doctor of historical sciences, docent, professor of the Department of Ukrainian studies, Odessa State University of Internal Affairs.

Sokyrska Vlada V. — doctor of historical sciences, professor of the Department of World History and Teaching Methods, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Shkil Svitlana O. — doctor of philosophical sciences, associate professor of the Department of Philosophy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

Tarnavskyy Ihor — doctor of historical sciences, docent, professor of Department of History, Faculty of Sociology and Law, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute».

Trygub Olexandr — doctor of historical sciences, professor, head of the Department of Foreign affairs and international politics, Petro Mohyla Black Sea National University (Mykolayiv).

Tsetsyk Yaroslav P. — PhD in history, associate professor of the Department of Public Administration, Documentation and Information Activities, National University of Water and Environmental Engineering.

Vengerska Victoria — doctor of historical sciences, docent, head of Department of History of Ukraine, Zhytomyr Ivan Franko State University.

Viedienieev Dmytro — National Academy of Culture and Arts Management.

Zaluzhna Alla Ye. — doctor of philosophy, professor of the Department of Philosophy, National University of Water and Environmental Engineering.

Zhyviuk Andrei — candidate of historical sciences, docent, professor of International University of Economics and Humanities Academician Stepan Demianchuk.

Наукове видання

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ:
ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
Випуск 48

УДК 5-7763-275-8
С 81

Сторінки історії: збірник наукових праць. — Випуск 48. — К. :
С 81 Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2019. — 268 с.

До збірника увійшли наукові розвідки, присвячені малодослідженим проблемам громадсько-політичного, соціально-економічного, культурного і релігійного життя українського народу. Розрахований на викладачів і студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться історією України.

ISSN 2307-5244

Затверджено до друку Вченою Радою Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Протокол № 7 від 24.06.2019 р.
